

Zkušenosti s výzkumem provenience ve státních muzeích a galeriích

Johana Prouzová

CENTRUM PRO DOKUMENTACI
MAJETKOVÝCH PŘEVODŮ
KULTURNÍCH STATKŮ OBĚTÍ
II. SVĚTOVÉ VÁLKY, O.P.S.

Centrum pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí II. světové války, o.p.s. (CDMP) lootedart.cz

- ČR se zavázala k plnění principů Washingtonské deklarace (1998) o identifikaci a navrácení předmětů kulturní hodnoty, uloupených nacisty za 2. sv. války
- Centrum navázalo na činnost Smíšené pracovní komise (1998-2002), vytvořené usnesením Vlády ČR z 25. 11. 1998 č. 773
- 2001 vznik CDMP pod vedením Heleny Krejčové při ÚSD AV
- 2011 se CDMP osamostatnilo jako o.p.s. zřizovaná Ministerstvem kultury ČR
- zabývá se problematikou arizace kulturního majetku perzekuovaných osob na našem území v období nacismu
- archivní výzkum
- výzkum provenience ve spolupráci se státními muzei a galeriemi
- publikační činnost, mezinárodní konference, výstavy (*Navracení identity*, UPM, 2019, putovní výstava *Uloupené umění*)
- restituční poradenství na základě zákona č. 212/2000 Sb. o zmírnění některých majetkových křivd způsobených holocaustem

Cesty umění, uloupeného v období protektorátu, do státních muzeí a galerií

- Dary za vývoz
- Deponáty původních majitelů
- Válečné deponáty protektorátních institucí
- Poválečné převody

Dary za vývoz

- běžnou praxí již od první republiky
- nejvíce však byli zasaženi emigranti za tzv. druhé republiky a v počátečním období protektorátu
- vývozní povolení k uměleckým předmětům často podmíněno tzv. **dary za vývoz - zpravidla nejlepší kusy ze sbírek žadatelů byly ponechány státu** (často tehdejší Národní galerii či Uměleckoprůmyslovému museu v Praze)
- snadná identifikace původního majitele - případy dobře evidovány
- nesnadná restituce - šlo o dar, proto nebyly zprvu chápány jako uloupené umění
- navíc dary často nespádaly do období, které je dané zákonem č. 212/2000 Sb.: od 29. 9. 1938 do 4. 5. 1945
- problematiku popisují Krejčová / Vlček: *Výkupné za život = Lives for Ransom* (2009)

Johann Bloch (1869-1940)

- působil v úspěšné brněnské firmě na výrobu koženého zboží **E. Bloch a synové**, založené jeho dědečkem
- dva sňatky: Lisbeth (zemřela 1928) - dvě dcery: Hedvika Marianne, Hermine Getrud; manželka Erna - deportována 1942 do Terezína, a poté do Rigy, odkud se nevrátila
- sběratel **obrazů, soch, nábytku, textilu a užitého umění**
- 1939 - arizace firmy a převedení rodinné brněnské vily na Treuhändera
- 1940 - snaha emigrovat do Švýcarska spolu s bratrem Felixem a jeho ženou Luisou, ale emigrace se nezdařila, Johann umřel na anginu pectoris, Felix s Luisou r. 1942 zavražděni v Chelmnu a Lodži
- **Johann Bloch musel po podání žádosti o vývoz památkovému úřadu v Brně r. 1940 „darovat“ tehdejší Národní galerii (NG) čtyři obrazy:** dvě *capriccia*, severní Itálie, 1. pol. 18. st., *Krajina s košatým stromem*, Antonín Mánes, *Podobizna mladého muže v kožešinové čepici*, Vídeň, 1. pol. 19. st.
- **1939 dcera Hermine** (později Minnie Foster) **deponovala s manželem Robertem Fleischerem** (Fosterem) **v tehdejším Uměleckoprůmyslovém museu v Praze (UPM) sbírku 16 církevních oděvů** - po válce se restituce nezdařila, UPM z nich odkoupilo v 60. a 70. letech několik do své sbírky
- **na základě výzkumu Jany Jiráskové, ředitelky Centra pro dokumentaci, obrazy a 10 liturgických oděvů restitovány potomkům (únor 2023)**
<https://mk.gov.cz/novinky-a-media-cs-4/5120cs-dedictvi-johanna-blocha-se-vraci-rodine>

Johann a Lisbeth Blochovi (rodinná sbírka)

Deponáty původních majitelů

- po vydání **nařízení říšského protektora o židovském majetku** (21. 6. 1939), doplňovaném prováděcími výnosy, židé nemohli volně nakládat se svým majetkem
- z dalších nařízeních např. **vyhláška ministerstva financí z 13. 9. 1940**, dle které museli židé nahlásit u revizního odboru ministerstva do 15. října předměty z drahých kovů, drahokamy, perly, jakož i umělecké předměty a sbírky jakéhokoli druhu, pokud cena jednotlivých předmětů či celé sbírky přesahovala 10 000 korun

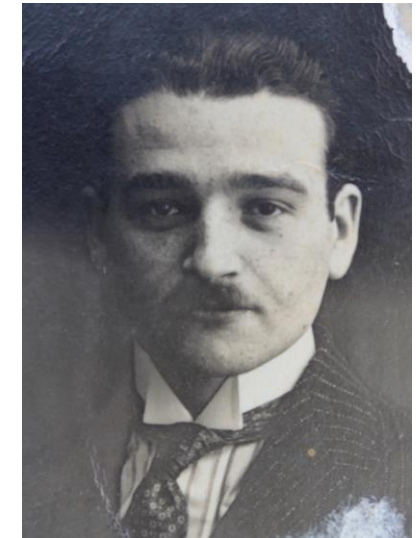
→ instituce musely depozita židovských majitelů nahlásit příslušným úřadům, poté byly **předměty zpravidla prohlášeny za říšský majetek (Reichseigentum)**

- opět není problém určit původního majitele
- restituovány mnohdy již po válce, v jiných případech až po r. 1989
- např. **liturgické oděvy Johanna Blocha v UPM** či **depozita Josefa Polláka v NG a UPM** – jaro 1939

Antonín a Josef Pollákové

Antonín Pollák (1858-1938) - velkoobchodník s textilním zbožím, c. k. komerční rada, revizor Společnosti vlasteneckých přátel umění a Krasoumné jednoty, kurátor UPM, sběratel obrazů (převážně čeští malíři 19. st., ale též holandští a vlámské mistři), grafických prací, miniatur, převážně českého porcelánu

Josef Pollák (1896-1944) - poručíkem dělostřelectva Společné armády, vyznamenal se na ruském a italském bojišti, navštěvoval české školy, pokračoval v podnikání svého otce
Třikrát ženatý, poslední sňatek rozveden zřejmě kvůli protižidovským opatřením
1939 - v březnu a květnu deponoval otcovu sbírku do tehdejších NG a UPM
1942 - deportace do Terezína, 1944 do Osvětimi, z rodiny přežila pouze jeho matka Kamila Polláková (1868-1951)

Národní archiv (NA), Policejní ředitelství Praha II - všeobecná spisovna (PŘ II), 1931-1940, sign. P 2566/3, kart. 9753, Antonín Pollák, nar. 20. 1. 1858.

NA, PŘ II, 1941-1950, sign. P 2735/2, kart. 8882, Josef Pollák, nar. 28. 12. 1896.

Depozitum Josefa Polláka v Národní galerii v Praze (NG)

- **Josef Pollák deponoval 3. května 1939 v tehdejší NG 37 uměleckých předmětů:** obrazy a kresby českých, nizozemských, německých aj. mistrů a dvě plastiky
- 15. června 1942 z příkazu gestapa vybráno 20 položek k prodeji firmou **André** (majitel **Volk und Reich Verlag** v Berlíně, pražská pobočka na jméno K. H. Franka), šlo např. o díla Paula Pottera, Willema van Herpa, Davida Tenierse ml., Franze von Lenbacha, Václava Brožíka aj.
- na výběru se podílel prof. **Karl Maria Swoboda**, vedl ústav dějin umění na Německé Karlově universitě, člen kuratoria německé sekce Moderní galerie a později **Správce říšského uměleckého majetku při Česko-Moravské zemské galerii (NG)**
- množství konfiskovaných uměleckých děl z říšského majetku (Reichseigentum) Swoboda umístil **jako zápůjčky do protektorátních sbírkotvorných institucí: např. zbylých 17 položek z Pollákova depozita v NG či válečná depozita v UPM**

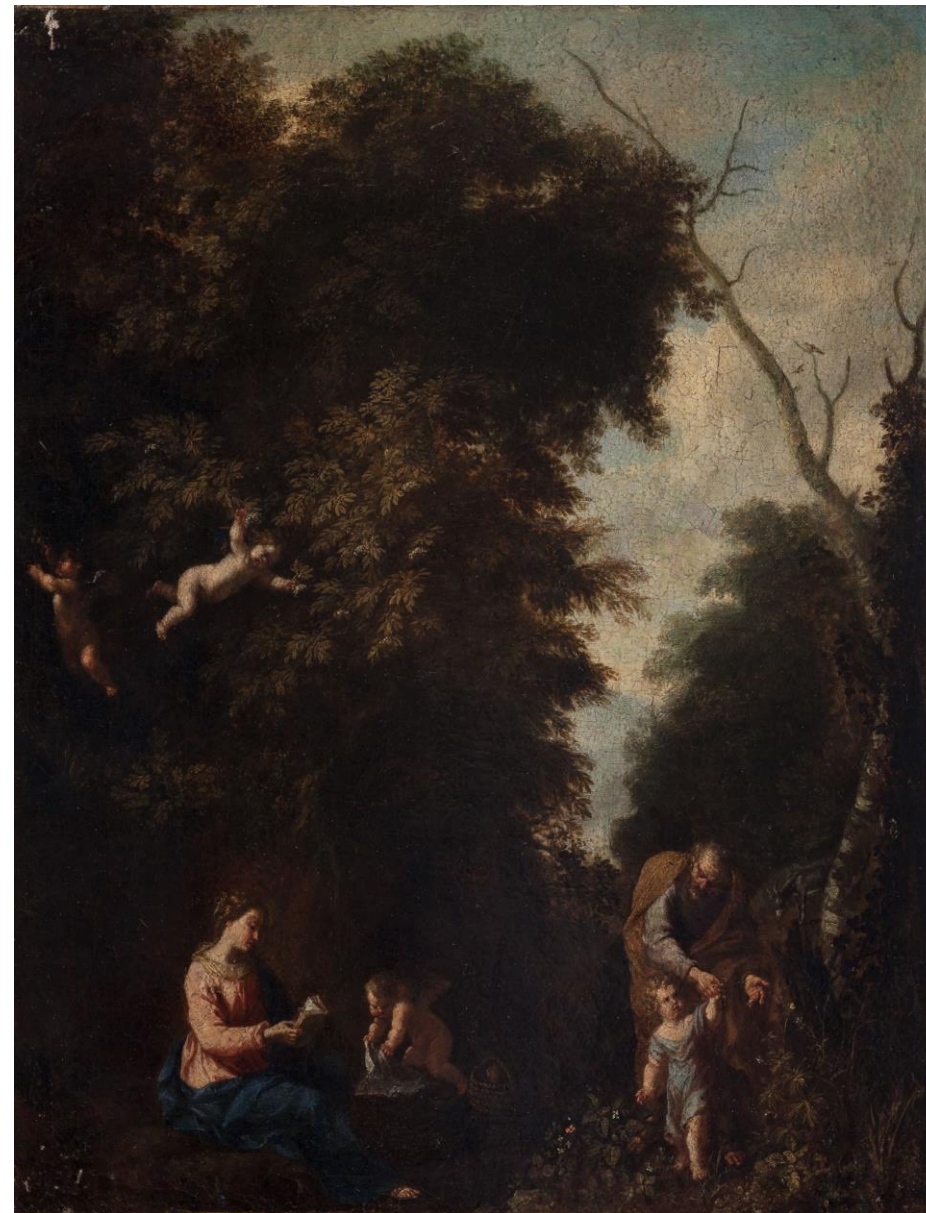
Nizozemský mistr z 1. pol. 17. st. (Peeter van Avont?)

Odpočinek na útěku do Egypta

olej, plátno

NG, O 10739

- pochází z depozita Josefa Polláka v NG
- jediný obraz, který se podařilo vypátrat z prodaných 20 položek
- 1958 prohlášen za státní kulturní majetek a svěřen do správy NG

Depozitum Josefa Polláka v Uměleckoprůmyslovém museu v Praze (1164)

- první ústní úmluva o depozitu 1164 z 9. 3. 1939, původní depozitní seznam se nedochoval
- **Sammlung des Juden Josef Pollak** (dále jako Sammlung) - nedatovaný protektorátní seznam depozita, dochovaný v UPM (Centrum evidence sbírek, dep. 1164), **958 položek:**
- **miniaturní podobizny a porcelánové dýmky (1-182)** - důležitá zvláště sbírka miniatur J. Z. Quasta
- **porcelánové plastiky a nádoby (183-626)** - zejména český porcelán
- **biskvitové busty (627-749)**
- **obrazy a kresby (750-957)** - převážně domácí autoři konce 19. a začátku 20. st.
- **souhrnná položka č. 958** - konvolut grafických prací a kreseb, celkem 2714 položek
- depozitum přestalo v UPM válku v celistvosti

Poválečná restituční vyjednávání

- **poslední vůle Josefa Polláka z 26. 1. 1942** (4 dny před deportací): odkázal **UPM, NG a Muzeu hl. města Prahy (MMP)** umělecké předměty, které si vyberou za účelem trvalého vystavování, část jmění odkázal matce **Kamile Pollákové** (1868–1951), univerzální dědičkou určena její osvojená dcera **Aloisie Hudcová** (1919–1981), snad nemanželská dcera Josefa Polláka
- **Kamila Polláková však prohlásila část depozit za svůj majetek** → poválečné vyjednávání mezi restituentkami a galerií a muzei poměrně složité, Kamilu Pollákovou zastupovala Aloisie Hudcová
- **na základě dohody z června 1948 NG převzala z Pollákových depozit 13 položek** (7 z UPM a 6 z NG) + soubor **94 kreseb a 222 grafických listů z UPM**
- **zbytek obrazů z NG získaly restituentky**
- **průběh a výsledek vyjednávání zaznamenán v notářských protokolech (1948), dochovaných v Archivu NG: ANG, 1945–58, sk. 231/8** (odkazy věcné), Josef Pollák

NA, PŘ II, 1941–1950, sign. P 2795/4, kart. 8897, Kamila Polláková, nar. 13. 5. 1868.

**Franz de Paula Ferg
(1689-1740) -
následovník:**

Posvícení

olej, měděný plech

NG, O 5513

Obraz pochází z depozita

Josefa Polláka

v NG.

Carl Rottmann (1864-1952): Krajina s jezdci

olej, plátno
NG, O 17128

Rudolf Vejrych (1882-1939): Žena před chalupou

olej, plátno, kol. r. 1912
NG, O 2908

Oba obrazy pocházejí z depozita Josefa Polláka v UPM.

Výzkum Pollákova depozita v UPM

- **UPM vybralo 9. 1. 1948 z pozůstalosti Josefa Polláka 112 položek - inventarizováno vesměs r. 1952,** publikováno v Krejčová / Vlček: *Návraty paměti* (2007) - jedna z prvních publikací CDMP, zahrnuje židovský majetek v UPM
 - v UPM se kromě seznamu depozita Sammlung a tohoto výběru UPM z pozůstalosti nedochovalo příliš dobové dokumentace, **žádné potvrzení o převzetí zbytku depozita restituentkami ani galerií**
 - pouze v seznamu Sammlung **254 položek červeně označeno přípisem, že je Kamila Polláková prohlásila za svůj majetek, nepodléhající rozhodnutí o odkazu, a převzala je 10. 5. 1948** - některé z nich však byly během výzkumu nalezeny v UPM
 - nebylo tedy zcela jasné, co se se zbytkem depozita stalo
- nová vlna výzkumu (od r. 2014): **porovnání seznamu depozita Sammlung s muzejní evidencí** (zejména inventární knihy, vědecké karty) **a identifikačními znaky na zadních stranách předmětů**

6 - Sammlung

Damenbüste in violetter Kleid
auf Porzellan, Wiener Marke
in vergoldetem Rahmen
13 × 16 cm

6 - výběr obrazů pro UPM dle protokolu I/1948

Miniatur: podobizna dámy
(5)

6 - výběr UPM z pozůstalosti

Portrét dámy ve fialovém šatě
porcel. Vídeň
800,- (85)

32910 - inventární kniha UPM²⁵⁰

Miniatura na porcelánu: Podobizna sedící dámy ve
fialovém šatě

Poloviční postava mladé tmavovlasé dámy v tříčtvrt-
tečním profilu doprava, sedící v červeně čalouněném
křesle. Vlasy uprostřed rozděleny pěšínkou, po stranách
zkadeřeny. Oblečena ve fialové šaty s hlubokým
obdélným výstřihem, lemovaným bílou krajkou. Okolo
ramen zelený šál s bílou podšívkou. V uších velké zlaté
náušnice, na krku uvázaná úzká černá stužka, na levém
zápěstí zlatý náramek. Pozadí šedohnědé. V novém
zlaceném rámečku s reliéfními stylizovanými listy v rozích;
na spodku vtačena značka, 851
porcelán
9 × 12 cm, s rámem 13 × 16 cm
Vídeň, 1851

250 Zapsáno 30. 5. 1952. Dar Josefa Polláka, Praha-Karlín.

32910 - vědecká karta UPM²⁵¹

Miniatura na porcelánu: Podobizna sedící dámy ve
fialovém šatě

[...]

malba nesignována

v novém zlaceném rámečku s reliéfními stylizovanými listy
v rozích

9 × 12 cm, s rámečkem 13 × 16 cm

Vídeň, 1851

32910 - UPM, inventura miniatur 1997-98

Dáma ve fialovém, Vídeň, 1851 (561)²⁵²

251 Způsob a doba získání: 1952. Dar Jos. Polláka, Praha-Karlín.

252 Návrtty, s. 215.

Strana z katalogu *Sbírka Žida Josefa Polláka. Depozitum 1164 v Uměleckoprůmyslovém museu v Praze (2023)*

<https://www.lootedart.cz/sbirka-zida-josefa-pollaka/>

IDENTIFIKAČNÍ ZNAKY POLLÁKOVA DEPOZITA NA ZADNÍ STRANĚ:

razítko Davidovy hvězdy (pochází od Antonína Polláka)
štítek s depozitním číslem (1164/6)

Všechny dohledané prameny k jednotlivým předmětům zaznamenány **transliterační metodou, pokud možno chronologicky** (tento způsob zápisu zavedla Helena Krejčová ve svazcích *Osudy válečných deponátů*, 2014, 2015) – je dobře patrné, jak byly předměty muzejní evidencí v průběhu let přečíslovány

Dáma ve fialovém, miniatura na porcelánu Vídeň, 1851

ze sbírek UPM, 32910

pochází z Pollákova odkazu, který si v lednu 1948 vybralo z depozita 1164 UPM (pramen **výběr UPM z pozůstalosti**)

Na základě identifikačních znaků bylo **navíc nalezeno 12 předmětů z Pollákovy sbírky** (miniatury, porcelánová plastika a biskvitové busty), **kteří mají v evidenci uvedený jiný způsob nabytí:** většinou nákupy nákupní komise UPM ve starožitnictvích z 50.-80. let.

→ Pravděpodobně je získala r. 1948 Kamila Polláková, prodala je a UPM je znovu zakoupilo. Tyto položky nebylo možno identifikovat jinak než prohlížením zadních stran předmětů přímo ve sbírkách UPM.

Karel IV.

biskvit, Praha, kolem 1850
značka Kriegel et Co.
ze sbírek UPM, inv. č. 49205, depozitní č. 1164/704
zakoupeno od M. J., Praha, 1963
identifikováno díky depozitnímu č. na zadní straně

Struktura katalogu Sbírka Žida Josefa Polláka

Kapitoly členěny na základě muzejní evidence a pohybu předmětů:

- **muzeem evidovaný Pollákův odkaz**
- **6 předmětů evidovaných jen pod deponitním číslem**, tudíž je nelze dohledat v inventárních knihách
- **předměty s jiným způsobem nabytí** (12 předmětů - zmíněné nákupy, 50.- 80. léta)
- **sporné případy** - u několika předmětů není jasné, zda k Pollákovu deponitu patří, ač jsou tak evidované - chybí jim identifikační znaky a nebyly ztotožněny s položkami seznamu Sammlung
- **předměty z deponita v UPM převedené na jiné instituce: MMP, které r. 1948 získalo 10 porcelánových a biskvitových plastik, jeden akvarel a jeden olej, a NG** (zmíněno výše), katalog neobsahuje veškeré předměty, které jsou dnes v NG, Centrum je plánuje publikovat ve druhém dílu
- **nenalezené předměty** - s největší pravděpodobností je získaly restituentky, celkem 806 položek

Bez vstřícnosti a pomoci zaměstnanců UPM při prohlížení předmětů by výzkum nebylo možno provést.

Válečné deponáty protektorátních institucí

- válečné deponáty umístil do UPM a NG úřad **Správce říšského kulturního majetku K. M. Swoboda** na konci r. 1944 a začátku r. 1945 jako zápůjčky říšského majetku
- **NG: sklad na Strahově**, zejména obrazy, ale také umělecký průmysl
- **UPM: depozita 1239, 1245, 1248, 1252** – sklo, porcelán, nábytek aj.
- šlo o umělecké předměty přímo ze skladů **Treuhandstelle** – největšího oddělení Židovské náboženské obce (Židovské rady starších), **spravovalo veškerý majetek deportovaných**, zřízeno s prvními deportacemi, plnilo příkazy Ústředny pro židovské vystěhování (Ústředního úřadu pro řízení židovské otázky) – specializované sklady, viz <https://www.lootedart.cz/kategorie/souvisejici-materialy/sklady-zabaveneho-majetku/>
- **dokumentace Treuhandstelle se nedochovala, zničena nacisty → dnes není snadné určit původního majitele**

Dochovaný předávací protokol - Auslieferungsprotokoll

Protokol o předání předmětů z Treuhandstelle do UPM, adresovaný Ústřednímu úřadu - obsahuje transportní čísla původních majitelů (běžně se v komunikaci s UPM nevyskytovala) → díky němu lze v případě **depozita 1239** určit původní majitele.

Zdroj: NA, Ministerstvo financí (MF), odbor majetkoprávní, spisy Národní správy majetkových podstat (NSMP), Auslieferungs-Protokoll.

Depozitum 1239 publikováno CDMP: *Osudy válečných deponátů. Uměleckoprůmyslové museum v Praze, svazek 2* (kolektiv autorů, 2015).

AUSLIEFERUNGS-PROTOKOLL						Evidenz Nro.			
Beleg Nro. 6518- 24						4695	65		
Schätzer:						Prag, am	13. Juni 1944		
Auftrag: Aktenvermerk No. 8766 v. 8.6. und No. 6807 v. 13.6. 1944									
Aus dem Lager: 10, Prag I, Langegeasse 5									
Geliefert an: Das Zentralamt für die Regelung der Judenfrage in Böhmen u. Mähren									
Transport		Nummer		Anzahl	Gegenstand	Stück-Wert		Ges. Wert	
Bez.	Nro.	Position	Lager			K	h	K	t
-	-	5482	UPM	1	Glasbecher, Biedermeier			800.	--
BG	70	5575	UPM	1	Glastablett, Biedermeier			300.	--
BG	70	5579	UPM	1	Kristallglas, Biedermeier			800.	--
BG	70	5580	UPM	1	Glasflasche, Biedermeier			2.500.	--
M	849	195	UPM	1	Glasvase, Biedermeier			2.500.	--
W	887	302/3	UPM	2	Glasflaschen und Glas, Biedermeier			750.	--
W	887	312	UPM	1	Kristallglasflasche, Biedermeier			2.000.	--
K	931	852	UPM	1	Konfektschale aus Glas			400.	--
-	-	1347	UPM	1	Henkeltopf aus Glas			5.000.	--
B	129	1718/19	UPM	2	Kristallbecher, 18. Jahrhundert			1.200.	--
B	129	1740	UPM	1	Deckelpokal, Biedermeier			3.000.	--
-	-	1868	UPM	1	Zuckerdose aus Glas, Biedermeier			800.	--
U	36	2266/7	UPM	2	Apothekergefäße aus Milchglas, 18. Jahrhundert			1.200.	--
-	-	2969	UPM	1	Regelflacon			300.	--
-	-	5061/3	UPM	3	Porzellanfigürchen			220.	--
AAc	100	4251	UPM	1	Kristallglas, Ansicht von Venedig um 1850			200.	--
AAc	100	4254	UPM	1	Kristallglas, schlesisch, beschädigt			150.	--
U	192	4994	UPM	1	Fussbecher, Biedermeier, beschädigt			150.	--
-	-	5347	UPM	1	Milchglas, Böhmen um 1790			600.	--
-	-	5931	UPM	1	Empireglas			400.	--
BG	691	6093	UPM	1	Glasdose, Biedermeier			400.	--
BG	397	6101	UPM	1	Glasteller, 19. Jahrhundert			500.	--
Au 1	979	6111	UPM	1	Glasvase, Biedermeier			1.000.	--
Au 1	979	6112	UPM	1	Glasbecher, Biedermeier			300.	--
X	493	6493	UPM	1	Moderne Glasvase			5.000.	--
AAs	332	6787	UPM	1	Deckeldose aus Glas, Biedermeier			500.	--
BG	941	7136	UPM	1	Glasbecher, Biedermeier			300.	--
-	-	7357	UPM	1	Glasdose, Biedermeier			300.	--
AAqu	884	7458	UPM	1	Tischglocke aus Milchglas, Biedermeier			500.	--
AAAs	332	7917	UPM	1	Ausatz aus schwarzem Hyalithglas, beschädigt			500.	--
AA-qu	884	8052/3	UPM	2	Glasschüsselchen, Rokoko			1.200.	--
AAqu	884	8104	UPM	1	Schüssel aus Milchglas, 18. Jahrhundert			1.500.	--
-	-	8533	UPM	1	Hyalithkrug, reich vergoldet			2.000.	--
								37.270.	--

Případ Elly Grabové (1882-1941)

- manželka Hugo Graba, majitele firmy M. Grab Söhne, továrny na voskované plátno v Libni
- synové **Leo** (1908-1973), prokurista rodinné firmy, a **Hermann** (1903-1949), klavírista a spisovatel, emigrovali přes Paříž a Lisabon do New Yorku
- pokus Elly Grabové vycestovat se nezdařil, 1941 - zařazena do transportu do Lodže, odkud se nevrátila
- **po válce identifikováno ve skladech Treuhandstelle a na Strahově 60 předmětů z majetku Elly Grabové** (NA, MF, NSMP, žádosti o restituci uměleckých předmětů, kart. 6, III/AM-2968)
- Hermann a Leo Grab žádali o restituci, ale r. 1950 byli odkázáni na pořad soudního řízení, k restituci nedošlo
- **v depozitu 1239 v UPM se nacházelo 6 uměleckých předmětů z majetku Elly Grabové:** dvě sklenice a pohár, dva porcelánové koflíky a řecká amfora, zjištěno na základě porovnání depozitního seznamu (UPM, Centrum evidence sbírek, dep. 1239) a Auslieferungsprotokollu

Rudolf Sternad

Portrét Elly Grabové

malba na porcelán

Rakousko, 1922

Územní památková správa

Sychrov, S-01142 a, b

identifikováno Helenou Krejčovou

Obrazy z majetku Grabových v NG - sklad Strahov

Jan van der Hoeck
(1611-1651)

Chlapec s píšťalou

olej, dřevo

NG, O 10589

Domenico Panetti
(1460-1530)

**Navštívení P.
Marie**

olej, dřevo

NG, O 10723

Předměty z majetku Grabových v UPM z depozita 1239

Koflík

porcelán, Vídeň, 1824
ze sbírek UPM, 70882

Amfora černofigurová

pálená hlína
kolem 520 př. Kr., Řecko, Attika, malíř kvadrig
ze sbírek UPM, 70871

Poválečné restituce

- na základě Dekretu presidenta republiky č. 5/1945 Sb. o neplatnosti některých majetkoprávních jednání z doby nesvobody byla 8. 6. 1945 zřízena **meziministerským výnosem ministerstva vnitra, financí a ministerstva práce a sociální péče Národní správa majetkových podstat Majetkového úřadu, Vystěhovaleckého fondu a Židovské rady starších (NSMP)**
- Majetkový úřad – spadal pod říšského protektora, později pod německého státního ministra K. H. Franka, spravoval majetek emigrantů a politicky perzekvovaných
- Vystěhovalecký fond – nositel jmění Ústředního úřadu pro řízení židovské otázky (dříve Ústředny pro židovské vystěhování) – spravoval majetek deportovaných
- **činnost NSMP** – správa skladů se zabaveným majetkem, dohledávání původních majitelů na základě transportních čísel, vypracování podkladů k restitucím (zejména v gesci ministerstva práce a soc. péče), péče o přeživší (zápůjčky vybavení domácnosti)
- NSMP vypracovávala seznamy majetku v jednotlivých skladech, ze kterých dnes CDMP čerpá
- žadatelé museli předložit **osvědčení o národnosti, státní spolehlivosti a občanství** – problém pro osoby, které se r. 1930 přihlásily k německé či maďarské národnosti – tyto žádosti řešeny soudně
- po r. 1948 byly žádosti často zamítány kvůli **nelegálnímu pobytu v zahraničí – pravděpodobně případ bratrů Grabových**

Nerestituované předměty - poválečné převody

- činnost Národní správy ukončena na začátku 50. let
- nerestituované předměty byly buď prodány na aukcích **n. p. Antikva** (mezi nimi většina identifikovaných předmětů z majetku Grabových), nebo převedeny na **Národní kulturní komisi (NKK)**
- **NKK spravovala majetek konfiskovaný na základě dekretů presidenta republiky**, který byl následně umístěn na tzv. **svozové zámky**: Sychrov, Bouzov, Kunštát, ...
- po ukončení činnosti NKK přešly objekty na Státní památkovou správu a **dnes je spravuje Národní památkový ústav**
- výzkumu na býv. svozových zámcích se věnovala Helena Krejčová (např. *Židovský majetek uložený na zámku Sychrov, 2017*)
- **předměty z majetku Elly Grabové identifikované na základě protokolů o předání předmětů od Ústředního úřadu pro řízení židovské otázky do skladu na Strahově, v některých protokolech jsou uvedena transportní čísla** (zdroj: Národní památkový ústav, PPOP/i - 094/1-6, Protokoly a seznamy uměleckých předmětů, které Národní galerie převzala od Zentralamt für die Regelung der Judenfrage. Strahov.)
- mnohé předměty identifikovány díky **označením na zadních stranách předmětů, ve vzácných případech se dochovaly cedulky z Treuhandstelle s transportními čísly**, viz <https://www.lootedart.cz/identifikacni-znaky/>

Předměty z majetku Grabových na Sychrově

Sada šesti číšek s dekorem hvězdiček

čiré sklo, broušené, malované zlatem

Čechy, kolem 1800

Územní památková správa Sychrov, S-34425, S-34438,
S-34738, S-35025, S-35066, S-35102

Dekorativní váza

porcelán, malovaný a zlacený

Vídeň, 19. století

Územní památková správa
Sychrov, inventární č. S-36124